

AGDER
fylkeskommune

Arealregnskap i Agder

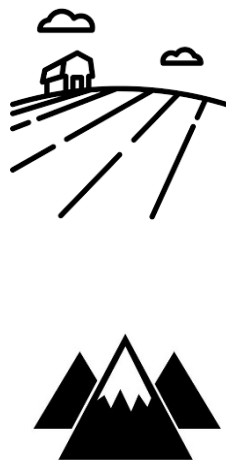
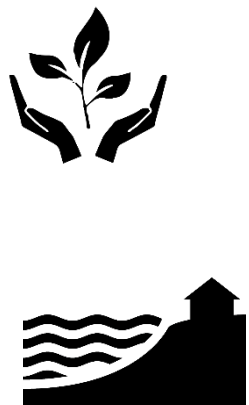
Nettverkssamling for regional og kommunal planlegging 2022

01.12.22

Gunnar O. Lindaas

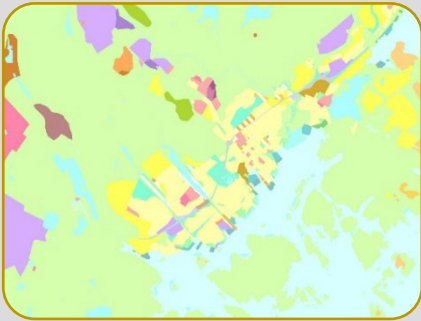
Arealregnskap kan være et nyttig verktøy i møtet med naturkrisa (og mer)

Men hva er egentlig et arealregnskap?

Innhold i arealregnskap i Agder

Budsjett

Planmosaikk

Kommuneplaner
og gjeldende
reguleringsplaner
(arealformål)

Arealregnskap

SSB arealbruk

Den beste kilden
for menneskpte
(fysiske)
arealendringer?

Arealressurs (FKB-AR5)

Den beste,
heldekkende
arealkilden?

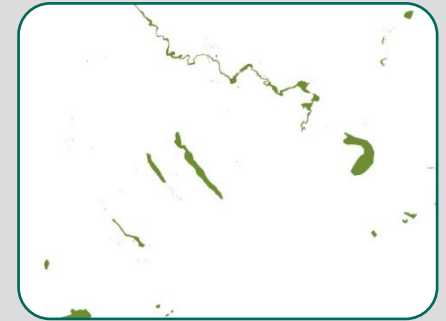
Klima

Klimaeffekt

Utslipp og opptak.
Arealbruks-
endringer (CO₂-
ekv)

Mdir/Nibio

Naturregnskap

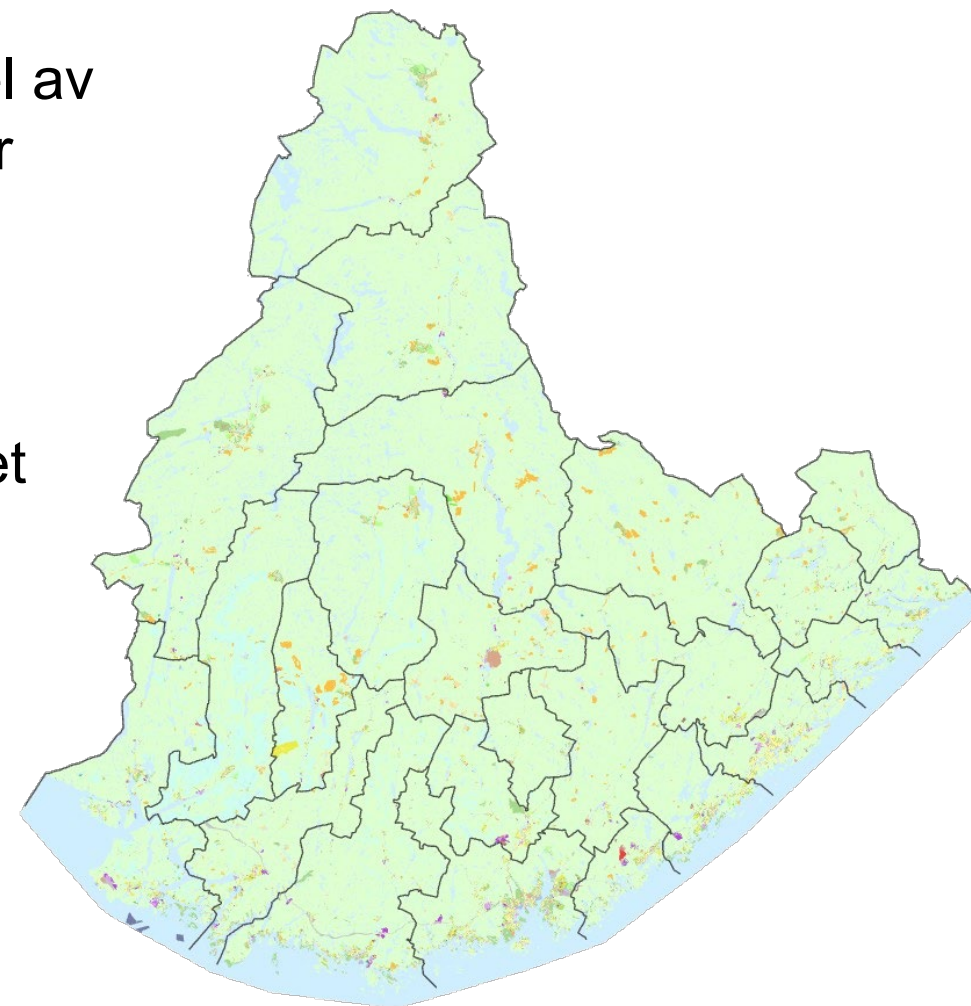
Naturtyper etc. (NiN, DN13, ?)

Påviste
naturverdier

Datamangel

Ambisjon regionalt arealregnskap i Agder

- Fylkesdekkende arealregnskap skal bli en naturlig del av regionens kunnskapsgrunnlag, og danne grunnlag for regionale målsettinger og ambisjoner i regional planstrategi mm.
- Arealregnskap er utarbeidet for alle kommuner, og det regionale arealregnskapet er summen av disse.
- Vi ser for oss «oppgjør» hvert 4. år.

Litt om datakildene

- **FKB-AR5 (arealressurs):**

Oppdateringsfrekvensen varierer, og beror på FKB-aktørenes oppdateringsrutiner og frekvens for omløpsfotografering. Dette er hovedutfordringen med tanke på regelmessig «oppgjør» av arealregnskap med FKB-AR5 som grunnlag.

- **SSB Arealbruk:**

Oppdateres årlig, men bygger på mange ulike kilder (Matrikkelen, AR5, FKB), og arver deres kvalitet. Kan brukes til å oppdatere FKB-AR5.

- **Plandata:**

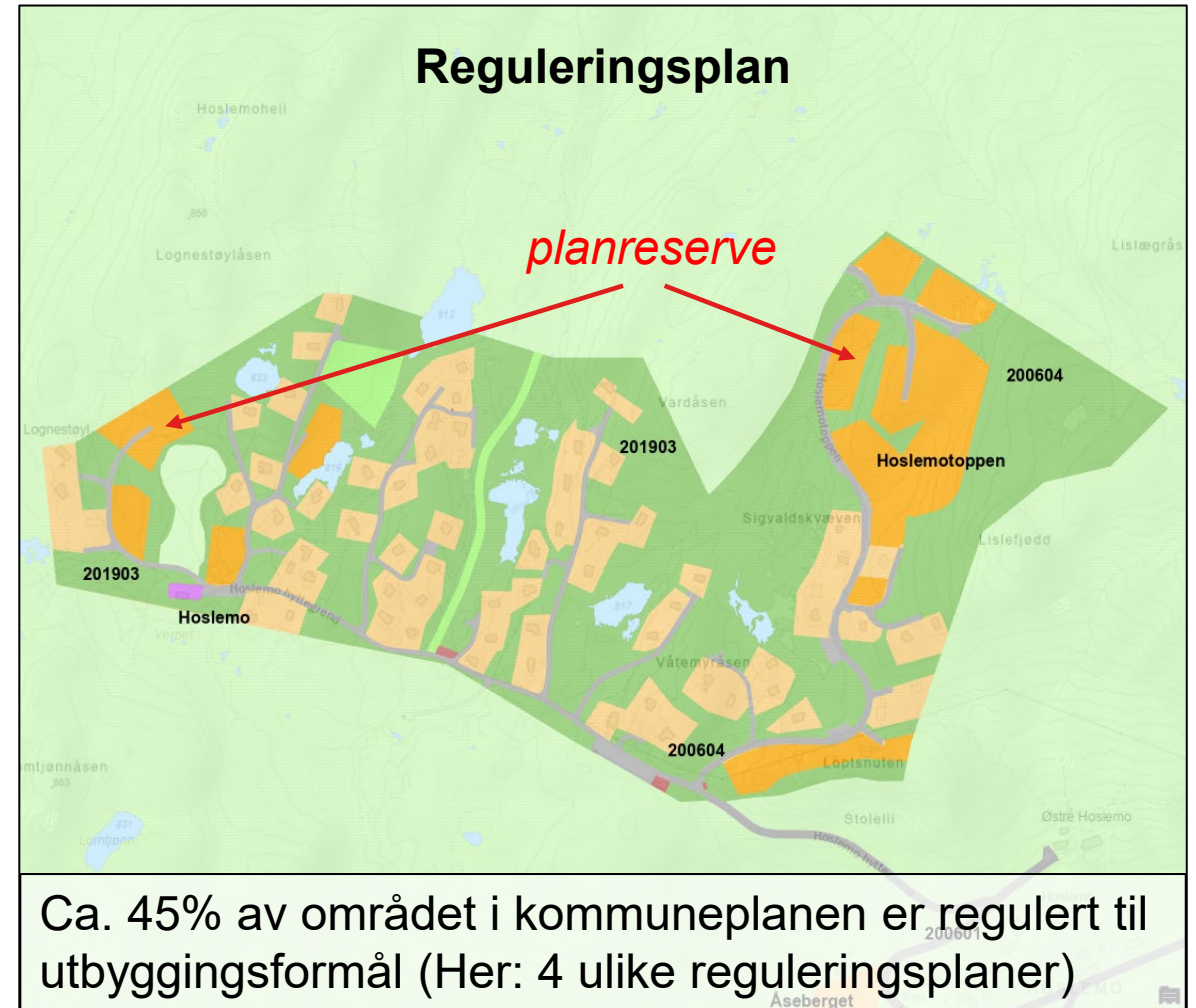
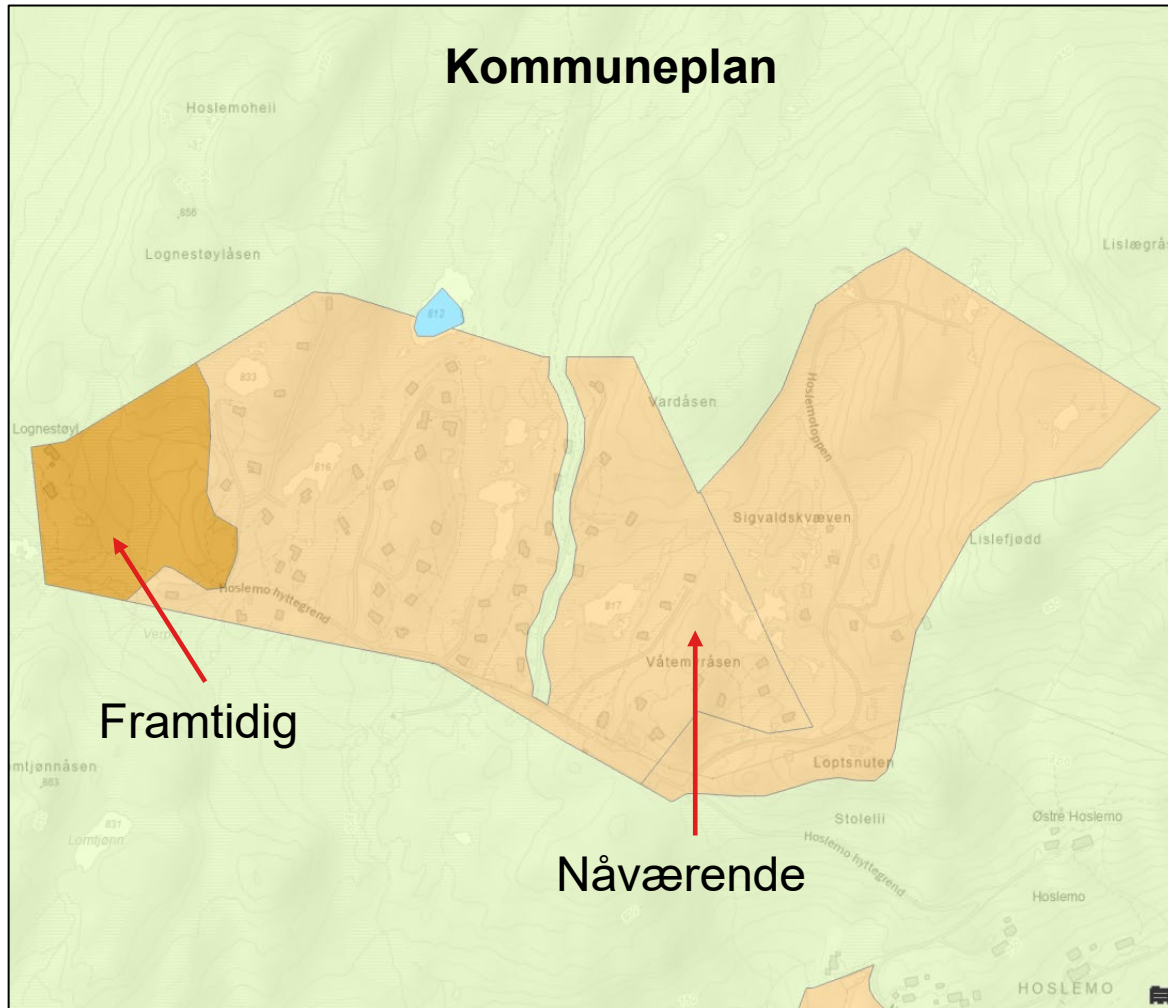
Mange utfordringer (variasjon innen: kvalitet, dekningsgrad, oppdatering av digitalt planregister, ulovlig bruk av arealformål, rutiner, ulike standarder før/etter 2009 osv.).

Egenskaper	FKB-AR5
Arealtype	15 typer
Grunnforhold	7 typer
Treslag	7 typer
Skogbonitet	9 typer

Egenskaper	SSBArealbruk
Hovedklasse	13 typer
Underklasse	44 typer

Egenskaper	Plandata
Kommuneplan	50+ formål
Reguleringsplan	400+ formål

Identifisering av restareal/planreserve

Klima

- Utslippsfaktorene i Miljødirektoratets verktøy er beregnet av NIBIO fra AR5 etter kommune, arealtype, grunnforhold, treslag og bonitet.
- Vi har koblet utslippsfaktorene tilbake til AR5, og ganger man opp med arealstørrelse får man sum tCO₂e.
- I arealregnskapet:
 - tCO₂e uten arealendring
 - tCO₂e ved endring til bebygd
- OBS: Forutsetter at hele (rest-)arealet blir bebygd. Ok for reguleringsplan, overdrivelse for kommuneplanflater.

Nedlastingsdato:
Utfyllingsdato:
Utfylt av:

Tiltak: Arealbruksendringer
Utslippskilde: Skog og annen arealbruk
Sist oppdatert: 21.03.2022

Tiltaksbeskrivelse
I alle arealkategoriene, og ved alle arealbruksendringer, skjer det prosesser som tar opp eller slipper ut karbon fra opptak av klimagasser i arealplanleggingen kan man redusere utslipp og øke opptak av klimagasser fra kommunens areal.

I dette regnearket kan du beregne klimaeffekten av arealbruksendringer. Et eksempel på slike arealbruksendringer er (avskoging) til boliger og infrastruktur, eller omvendt.

Malen lar deg beregne klimaeffekten av arealbruksendringer. Et eksempel på slike arealbruksendringer er (avskoging) til boliger og infrastruktur, eller omvendt.

arealbrukskategoriene: skog, dyrket mark, vann, bebyggelse, og annen arealbruk. Metoden som er benyttet i beregningene er basert på data fra NIBIO.

Dersom du ikke har all informasjonen som er nødvendig for å beregne klimaeffekten, kan du hente ut informasjonen fra arealregnskapet.

Effekten av arealbruksendringen (e) beregnes som differansen mellom arealbruksendring gjennomføres og rapportering.

BETEGNELSE	Koblingsnøkkel	TotCO ₂ e	TotCO ₂ e
Bebyggelse	420111989898	0.0004330583049386900	0.0008676096000000000
Samferdsel	420112989898	0.0004330583049386900	0.0008676096000000000
Fulldyrka jord	420121989844	-0.0004330583049386900	-0.0008676096000000000
Overflatedyrka myr	420122989844	-0.0004330583049386900	-0.0008676096000000000
Overflatedyrka grunnlendt	420123319844	-0.0004330583049386900	-0.0008676096000000000
Innmarksbeite myr	420122989844	-0.0004330583049386900	-0.0008676096000000000
Innmarksbeite med barskog på grunnlendt	420122989844	-0.0004330583049386900	-0.0008676096000000000
Innmarksbeite med barskog	420122989844	-0.0004330583049386900	-0.0008676096000000000
Innmarksbeite med barskog på grunnlendt	420122989844	-0.0004330583049386900	-0.0008676096000000000
Innmarksbeite med lauskog på myr	420123319844	-0.0004330583049386900	-0.0008676096000000000
Innmarksbeite med lauskog på grunnlendt	420123319844	-0.0004330583049386900	-0.0008676096000000000
Innmarksbeite med lauskog	420123319844	-0.0004330583049386900	-0.0008676096000000000
Innmarksbeite med lauskog på myr	420123319844	-0.0004330583049386900	-0.0008676096000000000
Innmarksbeite med blandingsskog på grunnlendt	420123319844	-0.0004330583049386900	-0.0008676096000000000
Innmarksbeite med blandingsskog	420123319844	-0.0004330583049386900	-0.0008676096000000000
Innmarksbeite uten skog på myr	420123319844	-0.0004330583049386900	-0.0008676096000000000
Innmarksbeite uten skog på grunnlendt	420123319844	-0.0004330583049386900	-0.0008676096000000000
Innmarksbeite uten skog	420123319844	-0.0004330583049386900	-0.0008676096000000000
Innmarksbeite på myr	420123319844	-0.0004330583049386900	-0.0008676096000000000
Innmarksbeite på grunnlendt	420123319844	-0.0004330583049386900	-0.0008676096000000000
Innmarksbeite	420123319844	-0.0004330583049386900	-0.0008676096000000000
Innmarksbeite på myr	420123319844	-0.0004330583049386900	-0.0008676096000000000

Inngangsdata for beregning

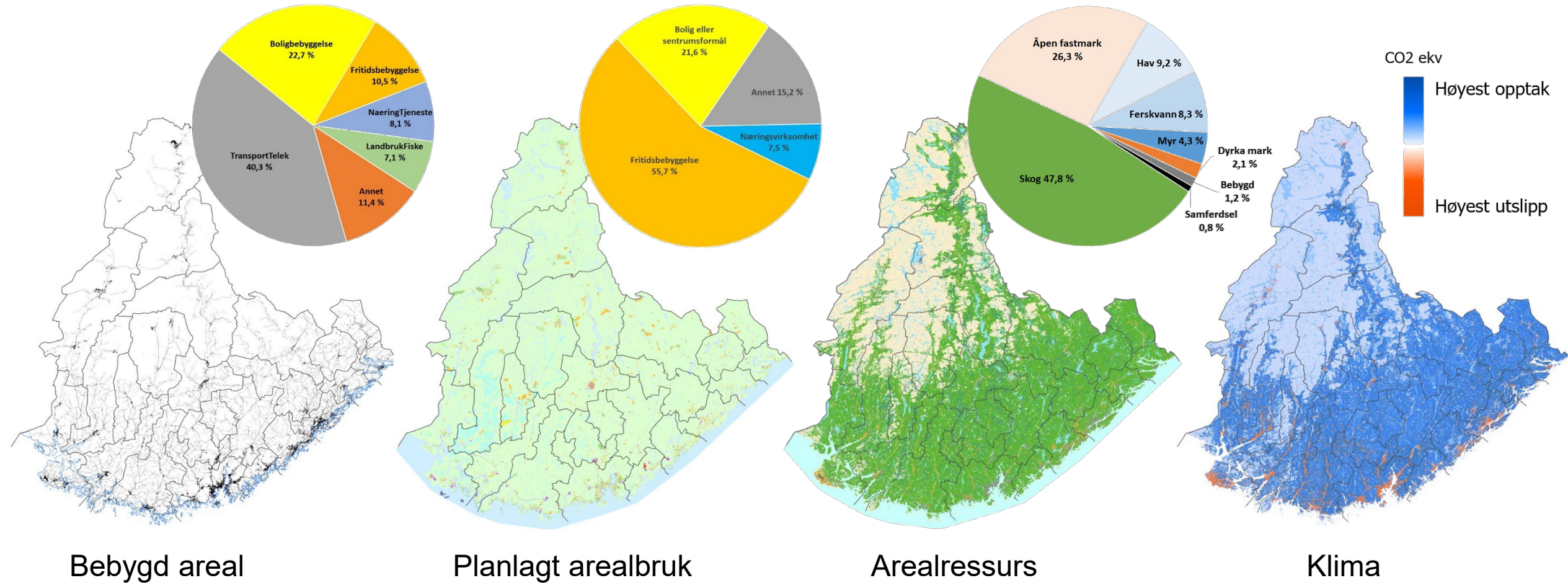
1. Velg kommune hvor arealet ligger:

Før arealbruksendringen:

2. Velg antall arealbrukskategorier som får arealbruksendring:

(opptil 4 overganger)

Arealregnskap med forskjellige tegneregler

Hva kan man bruke dette arealregnskapet til?

1. **Statusoversikt og indikatorer** for alle tema som inngår (plan, arealbruk, arealtyper og klima). Utvikling over tid (hvert 4. år).
2. **Analyseinformasjon** om:
 - Arealtypekonsekvens av planlagt arealbruk.
 - Klimaeffekt av planlagt arealbruk.
 - Dokumentasjon av endringer over tid (hvert 4. år ved utarbeiding av planstrategi).

→ **Grunnlag** for arbeid med arealstrategier, mål og ambisjoner om arealbruk.
3. **Online GIS-verktøy** som kommunene kan bruke i forbindelse med reguleringsplaner og ved rullering av kommuneplanens arealdel?

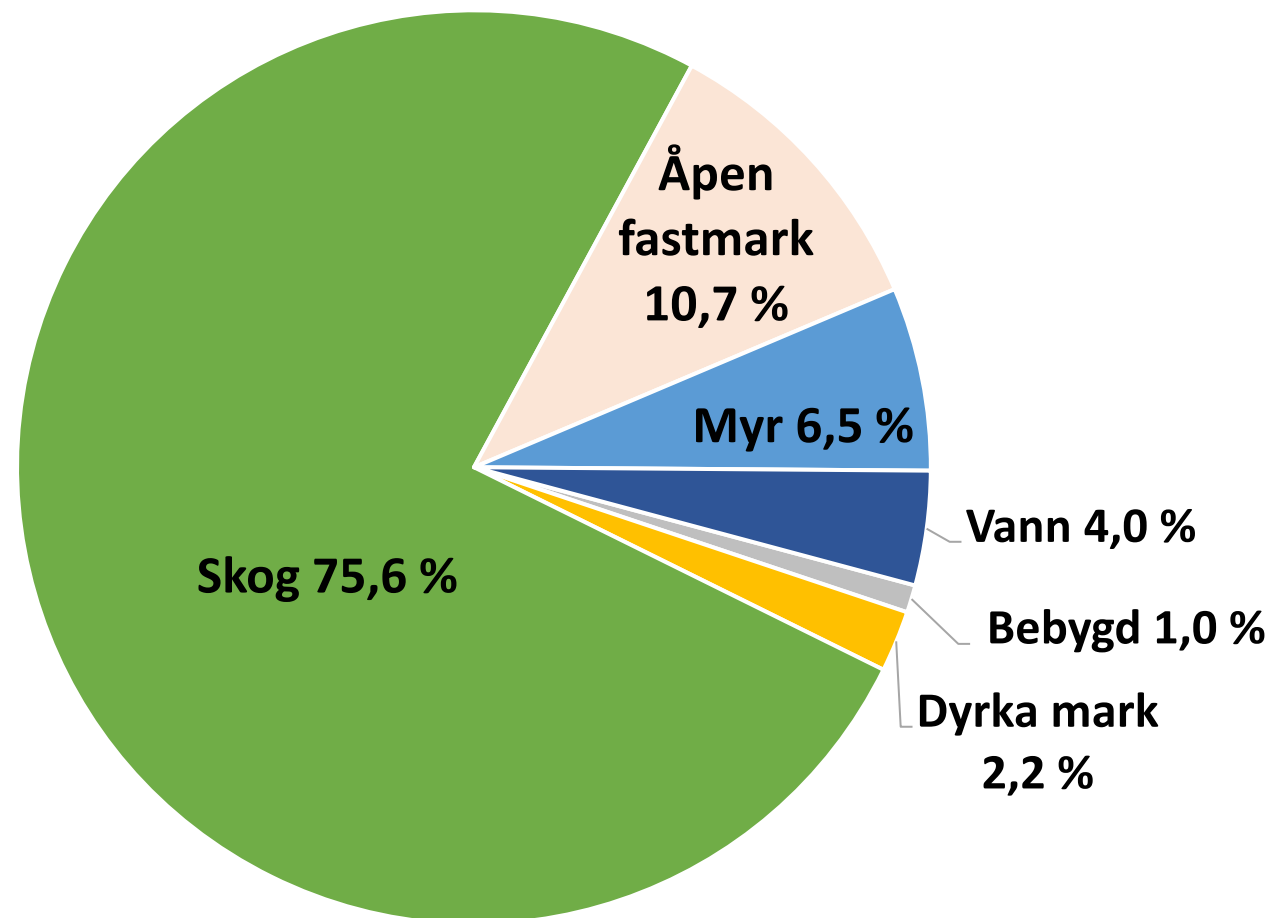
Arealbruk og arealreserver i Agder – 2022 (dekar*)

Formål	Totalt	Ikke reserve	Antatt reserve
01 Bolig eller sentrumsformål	155 500	105 300	50 200
02 Fritidsbebyggelse	190 800	61 600	129 200
06 Næringsvirksomhet	38 500	21 000	17 500
08 Kombinerte formål	14 700	10 000	4 700
xx Andre utbyggingsformål	194 700	164 300	30 500
Byggeområder totalt	594 200	362 100	232 066

Arealtyper innenfor antatt planreserve i Agder

Arealtype	Dekar
Bebygd	2 121
Samferdsel	142
Fulldyrka jord	3 543
Overflatedyrka jord	128
Innmarksbeite	1 360
Skog	175 438
Åpen fastmark	24 870
Myr	15 069
Ferskvann	519
Hav	8 875
Totalt	232 066

Planreserve fordelt på arealtype

Kommune ▼Alle ▼Arealformål ▼Alle ▼Plankilde ▼Alle ▼

Restareal

 Antatt planreserve Ikke planreserve

Arealbruksklasse	Bebygd	Samferdsel	Fulldyrka jord	Overflatedyrka jord	Innmarksbeite	Skog	Åpen fastmark	Myr	Ferskvann	Hav	Totalt
01 Bolig eller sentrumsformål	70 062	10 000	3 310	142	1 165	62 512	5 005	2 365	765	132	155 457
02 Fritidsbebyggelse	19 136	2 695	734	79	536	129 478	21 202	15 165	1 710	53	190 789
03 Tjenesteyting	7 527	1 066	393	3	62	5 563	589	302	74	4	15 581
04 Handel	882	150	37	2	2	303	137	61	3	0	1 578
05 Turistformål	1 883	466	396	19	67	3 884	926	184	89	12	7 925
06 Næringsvirksomhet	13 903	2 428	1 211	14	292	17 228	1 590	1 175	226	372	38 439
07 Råstoffutvinning	3 173	266	252	4	40	6 325	1 016	132	108	5	11 322
08 Kombinerte formål	5 326	740	337	2	99	5 883	1 372	203	556	150	14 668
09 Idrettsanlegg	2 373	340	270	34	66	12 057	14 531	1 307	631	8	31 618
10 Andre formål	4 255	709	326	23	64	5 117	1 940	286	770	321	13 810
11 Samferdselsanlegg	5 916	35 939	1 616	71	411	26 205	8 068	1 284	739	299	80 549
12 Blå/grønnstruktur	9 679	3 187	1 640	107	1 145	128 092	41 277	7 948	2 295	733	196 101
13 Forsvaret	360	285	9	1	78	6 531	310	1 473	93	0	9 141
14 LNFR	60 482	81 883	232 344	8 351	67 154	7 864 453	4 650 471	705 765		2	13 670 905
15 LNFR spredt	12 718	10 122	31 770	2 271	16 305	408 212	36 502	37 030	9 425	2	564 357
16 Havner og småbåthavner	519	390	12		22	223	175	3	293	7 723	9 360
17 Sjø og vassdrag, flerbruk		0					0		1 492 211	1 652 392	3 144 603
18 Akvakultur	6	1				3	15	1	206	9 019	9 253
Totalt	218 200	150 668	274 657	11 121	87 508	8 682 071	4 785 126	774 683	1 510 194	1 671 228	18 165 455

7 082 780

tCO2ekv ved full utbygging (20 år)

-30 601 868

tCO2ekv hvis uberørt (20 år)

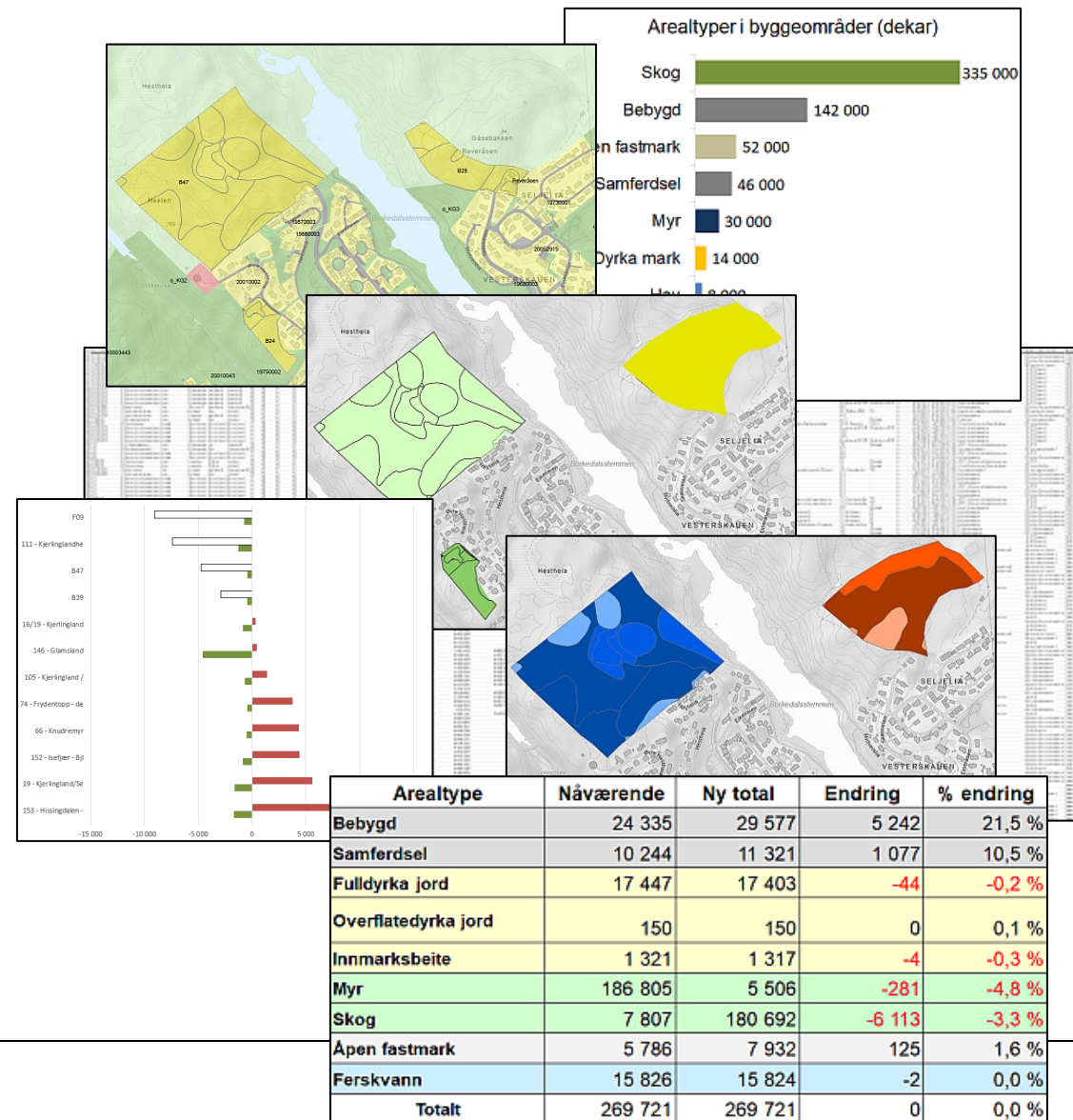
AGDER
fylkeskommune

Eksempel på drillbar rapport (powerBI)

Erfaringer fra bruk: kommuneplanens arealdel

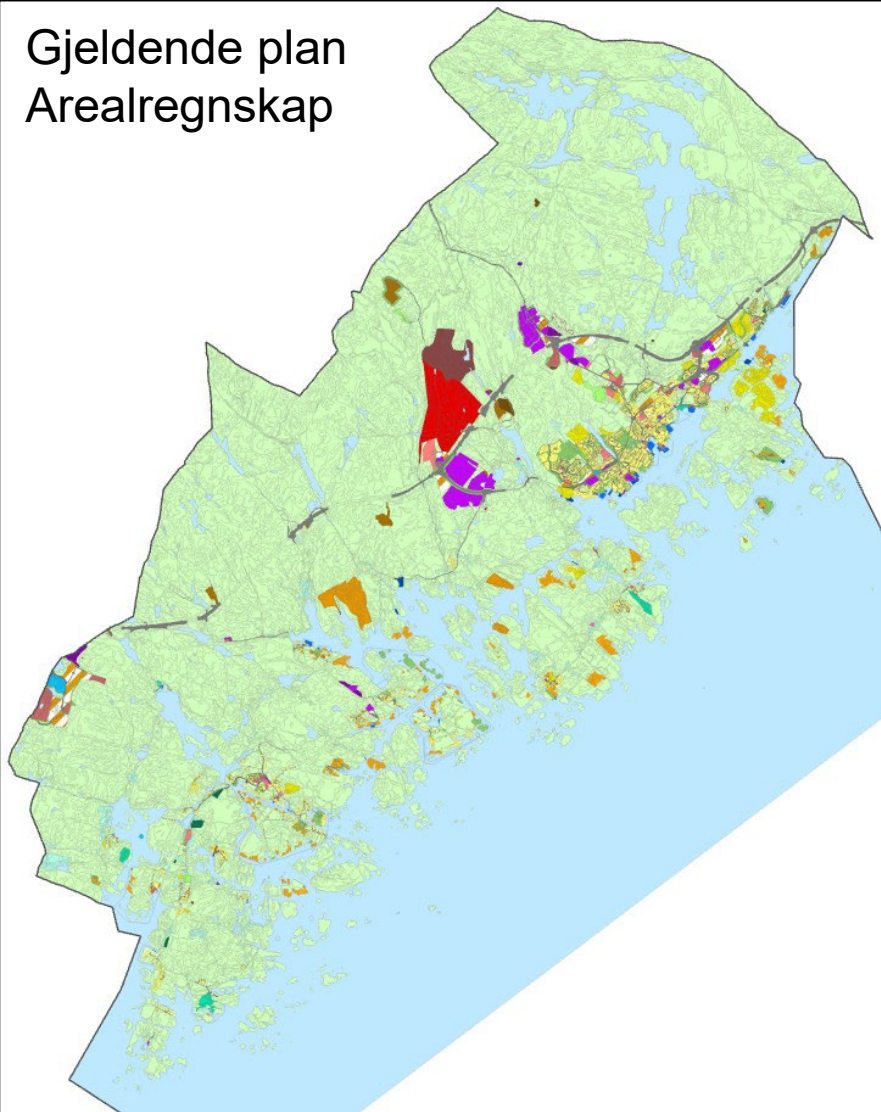
Pilotering i 3 kommuner

- Arealregnskap tilfører «ny» kunnskap.
- Arealregnskap bør foreligge **før** rullering.
- Viktig å kunne sammenlikne på tvers av kommuner.
- GIS- og excel-kompetanse.

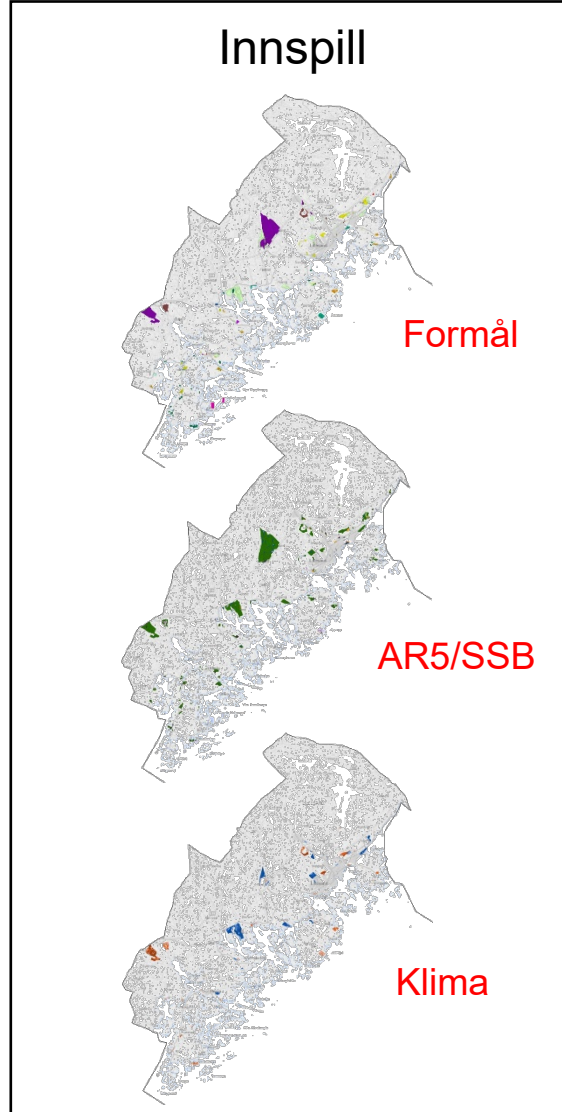
Arealregnskap ved rullering av kommuneplan

Gjeldende plan
Arealregnskap

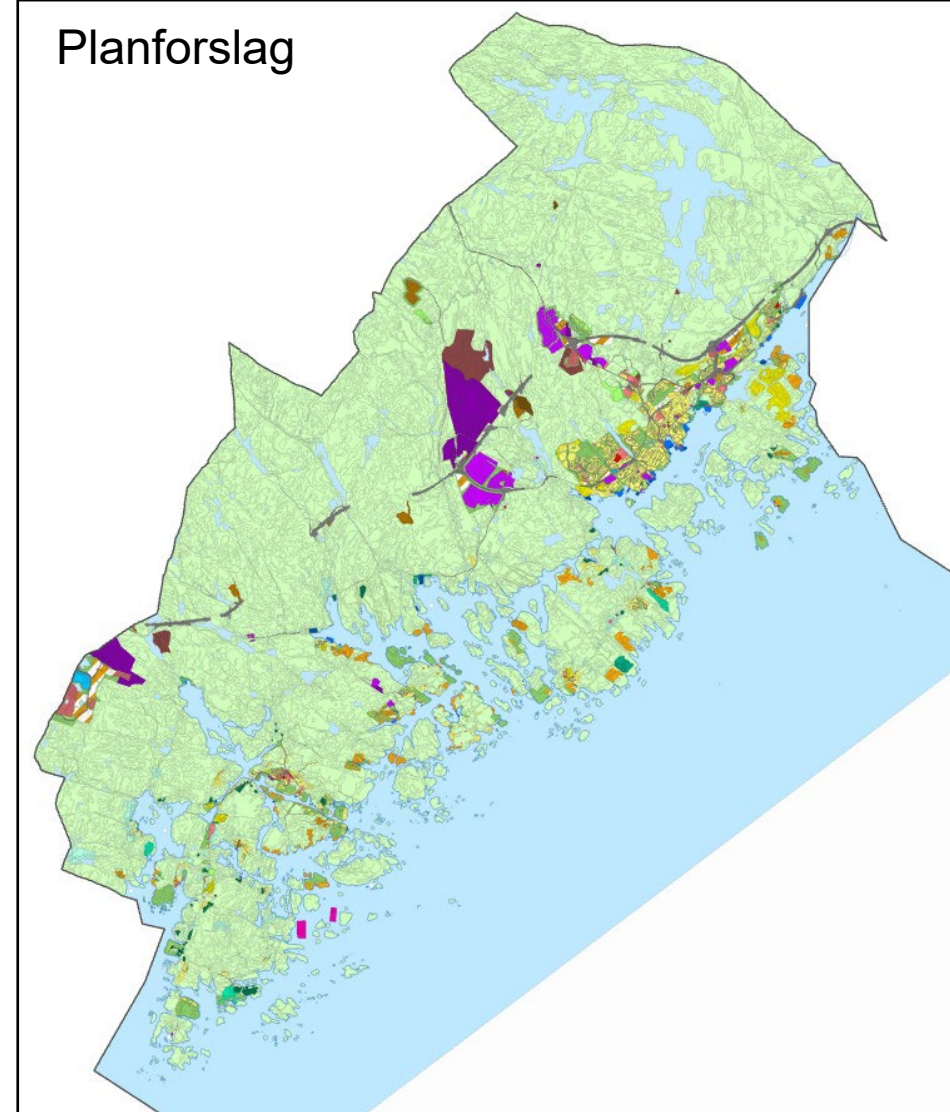
Status

Innspill

Endringer

Planforslag

Samlet virkning

Kategori	Gjeldende plan	Nye innspill		Ny plan	Endring
		Inn	Ut		
01 Bolig eller sentrumsformål	5 109	516	-751	4 875	-235
02 Fritidsbebyggelse	2 433	238	-637	2 033	-400
03 Tjenesteyting	2 127	26	-1 815	337	-1 789
04 Handel	124	0	0	124	0
05 Turistformål	269	178	-21	426	157
06 Næringsvirksomhet	1 805	2 323	-199	3 930	2 124
07 Råstoffutvinning	486	0		486	0
08 Kombinerte formål	967	28	-45	950	-17
09 Idrettsanlegg	294	0		294	0
10 Andre formål	1 441	320	-37	1 724	283
11 Samferdselsanlegg	3 185	8	-79	3 114	-71
12 Blå/grønnstruktur	5 356	26	-239	5 143	-213
14 LNFR	155 332	1 399	-1 567	155 165	-167
15 LNFR spredt	1 281	383	-49	1 614	333
16 Havner og småbåthavner	339	32	-20	351	12
17 Sjø og vassdrag, flerbruk	140 204	12	-141	140 074	
18 Akvakultur	63	129	-16	176	
	320 816	5 618	-5 618	320 816	

Endringer i **arealformål** ved rullering av kommuneplan.

Faktisk fordeling av arealtyper innenfor utbygde områder

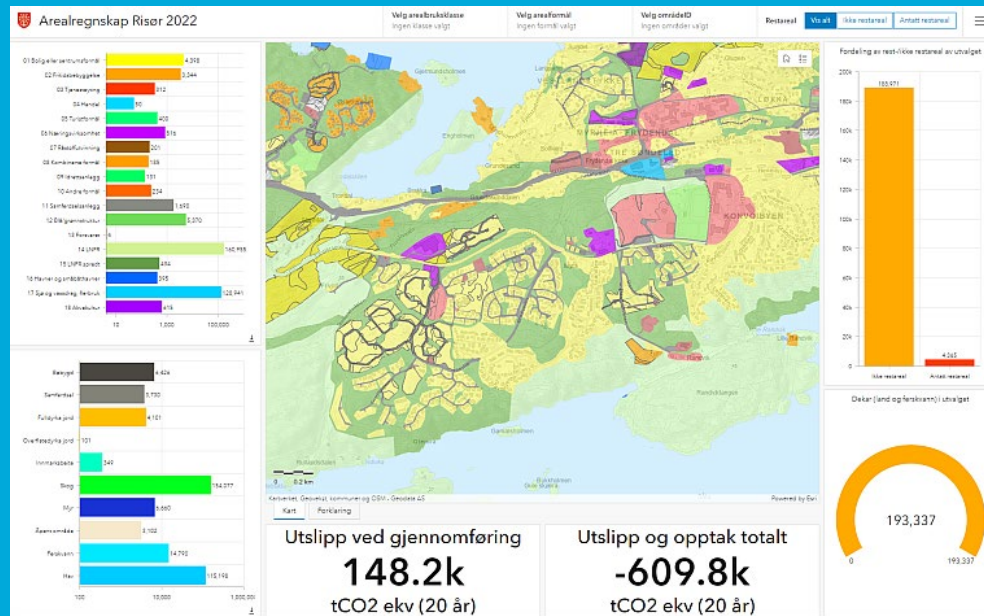
Arealbruksklasse	Bebygd	Samferdsel	Skog
01 Bolig eller sentr.	77 %	8 %	12 %
02 Fritidsbebyggelse	62 %	4 %	28 %
06 Næringsvirksomhet	80 %	8 %	9 %
15 LNFR spredt	20 %	6 %	40 %

Prognose om endring av arealtyper ut ifra arealtypefordelingen i eksisterende byggeområder. Samlet effekt av gjeldende plan + endringer ved rullering.

Arealtyper	Nåværende fordeling	Beregnet fordeling etter gjennomføring	Endring	% endring
Bebygd	9 927	14 882	4 955	49,9 %
Samferdsel	4 536	5 083	547	12,1 %
Fulldyrka jord	5 798	5 626	-172	-3,0 %
Overflatedyrka jord	96	79	-18	-18,2 %
Innmarksbeite	329	323	-6	-1,9 %
Skog	143 767	138 665	-5 102	-3,5 %
Åpen fastmark	10 078	10 101	23	0,2 %
Myr	5 487	5 272	-215	-3,9 %
Ferskvann	10 618	10 607	-11	-0,1 %
	190 638	190 638		

Demo

Tusen takk for oppmerksomheten!

www.agderfk.no